

З урахуванням соціально-політичної ситуації в країні, що склалася у 2014 році, для запобігання порушенням прав власності на цінні папери, забезпечення захисту прав інвесторів і запобігання та уникнення ризиків у діяльності професійних учасників фондового ринку, регулятором прийнято ряд рішень, що визначають порядок дій депозитарних установ, які провадили депозитарну діяльність на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, а також у Донецькій та Луганській областях.

Регулювання діяльності інституційних інвесторів

Інституційні інвестори виступають в ролі фінансових посередників, головним завданням яких є акумулювання довгострокового капіталу та його ефективне розміщення. Так, станом на 31.12.2014 на українському фондовому ринку діяльність з управління активами здійснювали **345 професійних учасників**. Водночас кількість корпоративних та пайових інвестиційних фондів на кінець минулого року становила 2 053, з них: 376 – це корпоративні інвестиційні фонди, а 1 677 – пайові. Для порівняння, на початок року кількість таких ІСІ становила 2 026, з них: 374 – корпоративні і 1652 – пайові. Протягом останніх років простежується відносно зростання кількості інституційних інвесторів, що свідчить про зростання ефективності роботи ІСІ.

У 2014 році Комісія продовжила роботу над удосконаленням норм, які регулюють діяльність компаній з управління активами, інститутів спільного інвестування та недержавних пенсійних фондів. Зокрема, були затверджені наступні рішення:

■ Рішення Комісії від 28.01.2014 № 113 «Про затвердження Змін до Положення про порядок скасування реєстрації випуску (випусків) інвестиційних сертифікатів інвестиційного фонду (інвестиційної компанії)», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 13.02.2014 за № 290/25067;

■ Рішення Комісії від 28.10.2014 № 1448 «Про внесення змін до Положення про особливості здійснення діяльності з управління активами інституційних інвесторів», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 12.11.2014 за № 1435/26212;

■ Рішення Комісії від 29.07.2014 № 971 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку» зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 18.09.2014 за № 1136/25913;

■ Рішення Комісії від 29.07.2014 № 972 «Про затвердження Порядку розпорядження коштами, не сплаченими учасникам інститутів спільного інвестування у зв'язку з непред'явленням ними в установлений строк до викупу належних їм цінних паперів інститутів спільного інвестування, що ліквідуються», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 24.12.2014 за № 1631/26408;

■ Рішення Комісії від 09.09.2014 № 1183 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 серпня 2013 року № 1468», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 30.09.2014 за № 1177/25954.

Крім того, у 2014 році Комісія працювала й над удосконаленням діяльності пайових та корпоративних інвестиційних фондів, зокрема, внесено зміни до наступних регуляторних актів:

- *Положення про порядок скасування реєстрації випуску (випусків) інвестиційних сертифікатів інвестиційного фонду (інвестиційної компанії);*
- *Положень про порядки реєстрації випуску інвестиційних сертифікатів інвестиційного фонду та інвестиційної компанії та інформації про їх випуск;*
- *Положення про порядок оцінки вартості чистих активів інвестиційних фондів і взаємних фондів інвестиційних компаній;*

Також регулятором спрощено процедуру розкриття інформації щодо припинення діяльності інститутів спільного інвестування та уніфіковано терміни подання звітності одним професійним учасником фондового ринку шляхом прийняття рішення Комісії *від 23.09.2014 № 1249* «Про затвердження Змін до Положення про порядок складання та розкриття інформації компаніями з управління активами та особами, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, та подання відповідних документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 14.10.2014 за № 1268/26045.

Додамо, що протягом 2014 року регулятором проводилась робота щодо приведення нормативно-правових актів Комісії у відповідність до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку відкриття бізнесу», зокрема, в частині виключення обов'язкової наявності у юридичних та фізичних осіб печатки.

Пруденційний нагляд на фондовому ринку

Протягом минулого року Комісією продовжувалась активна діяльність щодо впровадження пруденційного та консолідованого нагляду на ринку цінних паперів, зокрема, проводилась робота з удосконалення методологічної бази пруденційного нагляду за професійними учасниками фондового ринку. Так, протягом 2014 року Комісією прийнято:

■ Рішення Комісії *від 25.03.2014 № 343* «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 15 січня 2013 року № 37 та нормативно-правових актів щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 11.04.2014 за № 411/25188;

■ Рішення Комісії *від 03.06.2014 № 730* «Про затвердження Змін до Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку — діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльність з управління активами)», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 23.06.2014 за № 676/25453.

Крім того, з метою встановлення єдиної системи нагляду за дотриманням професійними учасниками фондового ринку пруденційних нормативів для виявлення проблем у їх фінансовому стані на ранніх стадіях формування у 2014 році рішенням Комісії *від 03.06.2014 № 731*, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 30.07.2014 за № 882/25659, було затверджене Положення про систему нагляду за дотриманням професійними учасниками фондового ринку пруденційних нормативів у їх діяльності, яке визначило порядок здійснення регулятором нагляду за дотриманням професійними учасниками фондового ринку у своїй діяльності вимог щодо пруденційних нормативів, встановлених нормативно-правовими актами Комісії, а також заходи реагування з боку регулятора у разі недотримання зазначених вимог.

Також протягом 2014 року тривала робота з удосконалення методологічної бази консолідованого нагляду за діяльністю небанківських фінансових груп, переважна діяльність у яких здійснюється особою, яка отримала ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку. Так, прийнято рішення Комісії *від 28.10.2014 № 1450* «Про внесення змін до Положення про консолідований нагляд за діяльністю небанківських фінансових груп, переважна діяльність у яких здійснюється особою, яка отримала ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України *від 12.11.2014 за №1 433/26210*.

У 2014 році проведено аналіз дотримання пруденційних нормативів професійними учасниками фондового ринку: торговцями цінними паперами, депозитарними установами, особами, які провадять клірингову діяльність, компаніями з управління активами та Центральним депозитарієм.